

HØJESTERETS DOM

afsagt fredag den 11. januar 2019

Sag 159/2018

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Kirsten Bindstrup, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Lyngby den 5. februar 2018 og af Østre Landsrets 2. afdeling den 8. maj 2018.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lene Pagter Kristensen, Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt og Lars Apostoli.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 235 og formildelse af straffen og mere subsidiært strafbortfald.

Anklagemyndigheden har påstået skærpeelse.

Forurettede, F, har nedlagt påstand om, at T i tortgodtgørelse skal betale 100.000 kr. med renter fra den 5. februar 2018.

Forurettede, FF, har nedlagt påstand om, at T i tortgodtgørelse skal betale 50.000 kr. med renter fra den 5. februar 2018.

T har bestridt erstatningspligten og kravenes størrelse.

Anbringender

T har til støtte for påstanden om frifindelse anført navnlig, at straffelovens § 235, stk. 1, ikke finder anvendelse på de i sagen omhandlede forhold, idet der foreligger materiel atypicitet. Bestemmelsens kerneområde er at beskytte børn mod pædofiles udbredelse og besiddelse af børneporno. Deling af videoer mellem jævnaldrende unge under 18 år er ikke i kerneområdet for anvendelsen af bestemmelsen. Han deler videoer op til flere hundrede gange dagligt i tre grupper på Facebook bestående af klassekammerater, skolekammerater og venner. Han er ikke pædofil, men ved at blive dømt efter straffelovens § 235 vil han blive behandlet som sådan. Unges deling af tilfældige videosekvenser af andre unge bør ikke medføre straf efter straffelovens § 235, når der som i nærværende sag hverken er tale om hævn eller hadmotiver.

Han havde under alle omstændigheder ikke forsæt til at overtræde straffelovens § 235, stk. 1. Han antog, at de forurettede var 18 år eller ældre, og han havde derfor ikke til hensigt at distribuere børneporno. Havde han vidst, at der var tale om børneporno, havde han ikke delt videosekvenserne. Han modtog tilfældigt videosekvenserne via en Facebook-gruppe, og han kendte ikke personerne, der deltog i videoerne. Videoerne var af dårlig kvalitet, og personerne var slørede, og han kunne derfor ikke se deres ansigter. De lignede dog ikke børn, men så ud til at være ældre end ham selv. Hans oplevelser af videosekvenserne støttes desuden af UfR 2018.2438 V.

Han havde heller ikke forsæt til at krænke de forurettedes blufærdighed og bør derfor også frifindes for overtrædelse af straffelovens § 232. Han har ikke indhentet de forurettedes tilladelse til at dele videosekvenserne. Han modtog selv videoerne via Facebook, og da han kunne se, at der blev grinet på videoerne, troede han, at det, som foregik, var frivilligt. Videoerne var filmet fra flere telefoner, og det var derfor hans opfattelse, at meningen med videoerne var, at de skulle videresendes. Det er almindeligt at sende sjove og bizarre ting via Facebook.

Til støtte for påstanden om formildelse har han anført navnlig, at landsrettens dom på 40 dages betinget fængsel reelt er udtryk for en skærpelse i forhold til byrettens dom, idet byretten tillige dømte i de fire forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser og et forhold vedrørende overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 2, om besiddelse af børneporno.

Ved straffastsættelsen bør i formildende retning indgå, at videooptagelserne er sket med de forurettedes viden og samtykke. Det må have stået de forurettede klart, at videoerne ville blive delt, om end ikke i det omfang, som det faktisk skete. Der bør endvidere ske straffnedsættelse i henhold til straffelovens § 82, nr. 1, om ung alder og § 82, nr. 4, om, at gerningsmanden har handlet i undskyldelig uvidenhed om eller undskyldelig misforståelse af retsreglerne. Det er udbredt, at unge mennesker deler sjove og frække videoer og film af hinanden mange gange dagligt. Han har ingen interesse i børneporno og vidste ikke, at han forbrød sig mod straffeloven. Herudover bør det have stor betydning for straffastsættelsen, at myndighederne længe forholdt sig passivt i sagen.

Når henses til hans unge alder og til, at der er tale om en førstegangsforsæelse, skal han under alle omstændigheder alene idømmes en betinget straf, jf. herved også Højesterets dom i UfR 2017.29 H.

Der er grundlag for strafbortfald i form af en advarsel, jf. retsplejelovens § 900. Alternativt bør der ske strafbortfald efter straffelovens § 83, da han har været i undskyldelig uvidenhed om handlingens strafbarhed og på grund af de øvrige formildende omstændigheder i sagen.

Højesteret bør ikke tage spørgsmålet om tortgodtgørelse under pådømmelse. For at kunne bedømme tortgodtgørelsens størrelse er det relevant at afhøre de forurettede om de nærmere omstændigheder vedrørende videooptagelserne, herunder hvad optagelserne skulle bruges til, om der blev betalt penge for optagelserne, og om de forurettede selv har delt optagelserne eller accepteret, at de blev delt. Da afhøring af de forurettede ikke kan lade sig gøre under straffesagen, er det ikke uden stor ulempe at skulle tage stilling til en eventuel godtgørelses størrelse. Hvis de forurettede tillige har rejst krav mod de øvrige personer, der har delt videoerne, opstår der endvidere spørgsmål, om et sådan krav kan rejses over for alle disse personer, om kravets samlede størrelse, og om der er tale om solidarisk hæftelse. De forurettedes krav på tortgodtgørelse i denne sag overstiger desuden, hvad der normalt tilkendes i sådanne sager.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at tiltaltes handlinger, der omfatter deling af pornografiske videosekvenser med personer under 18 år på internettet, er strafbare efter straffelovens § 235, stk. 1, og at der ikke foreligger materiel atypicitet. Det forhold, at delingen af videosekvenserne er sket mellem jævnaldrende unge, indebærer ikke, at handlingerne er så aty-

piske i forhold til det, som ønskes kriminaliseret med § 235, stk. 1, at det ud fra en formålsorienteret fortolkning vil være urimeligt at bedømme forholdene som strafbare. Tværtimod ligger handlingerne inden for et centralt område af, hvad lovgivningsmagten har ønsket at kriminalisere.

Tiltaltes handlinger er objektivt set omfattet af forbuddet mod udbredelse af børnepornografi i straffelovens § 235, stk. 1. Forbuddet fik sit nuværende indhold i 2003, hvor det blev udvidet til at omfatte enhver videregivelse af pornografiske fotografier og videoer mv. med børn og unge under 18 år. Der er ikke grundlag for at antage, at lovgivningsmagten har ønsket fra forbuddet at undtage delinger af børnepornografisk materiale, der foregår mellem unge mennesker. Man har med undtagelsesbestemmelsen i § 235, stk. 3, som ikke finder anvendelse i den foreliggende situation, udtrykkeligt gjort op med de situationer, hvor udveksling af intime billeder og videoer mellem unge mennesker ikke bør straffes. De politiske initiativer, der er taget over for digitale sexkrænkelser, herunder med lov nr. 257 af 10. april 2018, hvor straffen for digitale sexkrænkelser blev skærpet ved en ændring af straffelovens § 232 og § 264 d, underbygger lovgivningsmagtens generelle ønske om et strafferetligt værn mod digitale sexkrænkelser. Hvis en gerning under omstændigheder som i den foreliggende sag ikke skulle være kriminaliseret, ville det have været nærliggende, at gerningen var blevet afkriminaliseret i forbindelse med ændringen af § 235 i 2013 eller ændringerne af § 232 og § 264 d i 2018. Dette er imidlertid ikke sket, hvilket yderligere understøtter, at gerningerne i denne sag er strafbare.

Landsretten har anvendt forsætsbegrebet rigtigt, og de faktiske omstændigheder, som landsretten har lagt til grund, herunder vedrørende tiltaltes subjektive forhold, kan begrunde, at der foreligger forsæt. Højesteret kan ikke herudover efterprøve den konkrete bevisbedømmelse vedrørende skyldsspørgsmålet, jf. retsplejelovens § 933, stk. 2, sammenholdt med § 912, stk. 1, nr. 4, modsætningsvis.

Strafniveauet i grovere sager om digitale sexkrænkelser, der indebærer en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1, bør være højere end det af landsretten fastsatte, og straffen bør som udgangspunkt gøres ubetinget.

Selv om sagen adskiller sig fra den typiske sag om udbredelse af børnepornografi efter straffelovens § 235, stk. 1, og i højere grad kan sammenlignes med sager om digitale sexkrænkelser efter straffelovens § 232 og § 264 d, falder sagen fortsat klart inden for kerneområdet af den beskyttelse, som § 235, stk. 1, indeholder. Sagens karakter indebærer dog, at straffniveaulet for overtrædelse af § 264 d ved digitale sexkrænkelser bør tillægges betydning ved strafudmålingen. Straffen bør afspejle de meget alvorlige skadevirkninger og de mere vedvarende krænkelser, der er forbundet med udbredelsen af pornografisk materiale af mindreårige på internettet, hvor materialet ofte spredes meget vidt og hurtigt og i praksis kan være vanskeligt og i visse tilfælde næsten umuligt at få slettet igen.

Straffen for digitale sexkrænkelser efter straffelovens § 264 d blev skærpet ved lov nr. 257 af 10. april 2018. Selv om straffskærpelsen kun vedrører sager omfattet af § 264 d, og hvor forholdet er begået efter lovens ikrafttræden, indeholder lovforslaget og dets forarbejder betragtninger, som er relevante også for denne sag. Det kan af forarbejderne udledes bl.a., at lovgivningsmagten har forudsat, at en grov digital sexkrænkelser omfattet af straffelovens § 264 d efter hidtidig praksis typisk ville blive straffet med 40 dages fængsel, hvilket også støttes af retspraksis på området. I denne sag, hvor der foreligger en grov digital sexkrænkelser i form af udbredelse af videoer af særlig krænkelser karakter (begået før 2018-ændringen), vil der derfor kunne tages udgangspunkt i dette straffniveau. Straffen bør dog fastsættes højere, fordi der er tale om udbredelse af børnepornografisk materiale omfattet af straffelovens § 235, stk. 1.

Der bør ved straffastsættelsen også lægges vægt på, at tiltalte er fundet skyldig i at have udbredt groft krænkelser pornografiske videoer. Der er tale om udbredelse af to forskellige videoer af ikke-ubetydelig længde indeholdende såkaldt kategori 2-materiale. Tiltalte har udbredt den ene video ("F1") fire gange og den anden video ("F2") en gang i chatgrupper, der omfattede mindst 35 personer. De forurettede var blot 15 år gamle på tidspunktet for optagelserne, og sagen har haft meget alvorlige konsekvenser for dem. I den konkrete sag bør straffen derfor udmåles til ikke under 60 dages fængsel.

Straffen i sager af denne karakter bør som udgangspunkt ikke gøres betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste. Under hensyn til omstændighederne i sagen, herunder materialets stærkt krænkelser karakter, udbredelsens omfang og skadevirkning, samt under hensyn til, at udbredelse af børnepornografisk materiale efter straffelovens § 235, stk. 1, generelt er en grov

forbrydelse, bør straffen som udgangspunkt være ubetinget fængsel. Hvis Højesteret vurderer, at straffen bør gøres betinget som følge af, at der er forløbet mere end 3 år, siden forholdet blev begået, at tiltalte kun var 17 år på gerningstidspunktet, og at han i øvrigt er ustraffet og har gode personlige forhold, bør dette ske med vilkår om samfundstjeneste.

Forurettede, F, har til støtte for sin påstand om tortgodtgørelse anført navnlig, at hovedreglen er, at den forurettedes erstatningskrav i anledning af forbrydelsen skal behandles under straffesagen. Dette giver den forurettede en processuel lettelse. I det konkrete sagskompleks vil den processuelle lettelse være særlig stor, da hun ellers vil skulle anlægge 1.000 civile søgsmål. Under straffesagen vil hendes erstatningskrav desuden blive behandlet af den ret, der har den bedste mulighed for at bedømme erstatningsspørgsmålet.

Erstatningspåstanden i sagen er ikke så kompleks, at kravet ikke kan behandles under straffesagen uden væsentlig ulempe. Der er alene rejst et enkelt krav om tortgodtgørelse for spredning af film af krænkende og seksuel karakter af en person under 18 år. Der er desuden ikke tale om solidarisk hæftelse mellem flere gerningsmænd, idet T har været alene om de forhold, der er rejst tiltale for.

Størrelsen af en tortgodtgørelse afhænger af kränkelsens karakter og grovhed, herunder antallet af spredninger i den enkelte sag, samt forurettedes alder. Hver enkelt deling er en retsstridig krænkelse, hvorfor hun i hver enkelt sag har krav på tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26. Der er på de sociale medier sket en enorm spredning af de omhandlede videoer, som stort set er umulige at få fjernet. Frygten for en ny deling vil derfor altid forfølge hende, og skadevirkningerne er betydelige.

Forurettede, FF, har til støtte for sin påstand om tortgodtgørelse anført navnlig, at T ved at dele de omhandlede videooptagelser af pornografisk karakter til en videre kreds af personer har krænket hans person og ære og derfor skal betale ham en godtgørelse for tort, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2.

Der er ikke holdepunkter for at antage, at han skal tilkendes én samlet godtgørelse med solidarisk hæftelse. Han kan i stedet holde sig til hver enkelt gerningsperson, der har forvoldt ham krænkelse.

Bevisførelsen for hans krav på tortgodtgørelse er beskeden. Der er ikke tale om, at han har opgjort tab eller udgifter, der kan bestrides eller forudsætter betydelig dokumentation. Der er tale om krav, som sædvanligvis bliver afgjort af domstolene under straffesager på baggrund af den rejste tiltale. Sagen angår kun de delinger, der er foretaget af T i denne sag.

Det kan ikke tillægges afgørende betydning, at de tortgodtgørelser, som potentielt kan tilfalde ham i sagskomplekset som følge af de mange delinger, samlet set kan føre til et meget højt beløb. Heraf må følge, at hans godtgørelseskrav kan tages under påkendelse uden væsentlig ulempe for straffesagen, jf. retsplejelovens § 991, stk. 4.

Ved fastlæggelsen af tortgodtgørelsens størrelse skal der lægges vægt på, at T imod hans vilje har delt de to videoer af børnepornografisk karakter til minimum 35 personer, som har vidredistribueret videoerne. Videoerne er blevet spredt til hele landet og flourerer stadig på internettet, da det ikke er muligt at slette dem eller at forhindre videre spredning. Det må også tillægges betydning, at indholdet er af særlig grov pornografisk og krænkende karakter, og at kränkelsen har taget psykisk hårdt på ham.

Supplerende sagsfremstilling

Af en redegørelse af 25. februar 2018 fra psykolog Anne Kaplan fremgår bl.a., at F udviser symptomer på PTSD. Som følge af posttraumatiske belastningsreaktioner udviser hun invaderende symptomer i form af flashbacks og mareridt i en sådan grad, at det har haft en invaliderende effekt på hendes søvn. Stressbelastningssymptomerne har også haft indflydelse på hendes kognitive funktionsniveau. F kæmper endvidere med invaderende symptomer som angst og panikanfald, og hun har i perioder igennem snart 3 år lidt af moderat til svær depression. F vil fortsat have behov for terapi for derved at reducere sine posttraumatiske belastningsreaktioner.

Af en redegørelse af 6. februar 2018 udarbejdet af forurettede FF fremgår bl.a., at distributionen af videoerne har haft meget negative konsekvenser for ham. Han blev udelukket fra det sociale liv på og omkring gymnasiet. Han skiftede derfor også til et andet gymnasium i 3. G. Han havde på grund af sagen også svært ved at få et arbejde. Han kunne ikke efterfølgende fungere normalt som menneske, civilperson og gymnasieelev, idet han ofte blev genkendt og

antastet, også af fremmede. Han vil altid være stemplet som ”ham på videoen”. Han har på kommunens opfordring modtaget psykologhjælp over en længere periode.

Erstatningsnævnet har den 3. juli 2017 tilkendt F 30.000 kr. i tortgodtgørelse. Af nævnets afgørelse fremgår bl.a.:

”Nævnet har ved sin afgørelse lagt vægt på, at krænkelsen er af en sådan seksuel karakter, at den er omfattet af offererstatningslovens regler.

Nævnet har ved fastsættelsen af godtgørelsens størrelse lagt vægt på de oplysninger, der fremgår af sagen om omfanget og arten af krænkelsen, herunder at Deres klient nævnes med sit fulde navn i en af de delte filmoptagelser. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at de to skadevoldere i forbindelse med strafforfølgningen har vedtaget bødeforelæg, hvoraf det fremgår, at de pågældende hver især ”i mindst et tilfælde videresendte mobiltelefonoptagelser med seksuel aktivitet af personer under 18 år.”

Afgørelsen er truffet i medfør af erstatningsansvarslovens § 26.” ...

Ved en upåanket straffedom af 20. februar 2018 fra Retten i Aarhus (sag 9-419/2018) har F endvidere fået tilkendt 10.000 kr. i tortgodtgørelse, mens FF blev tilkendt 5.000 kr. Det fremgår i øvrigt af denne dom, at det er konstateret, at videoen ”F1” er sendt til over 5.000 personer.

Det er oplyst, at F har anlagt en civil sag mod de to, der som de første gjorde videoerne tilgængelig for andre på internettet. De to har hver vedtaget bødeforelæg udstedt den 17. februar 2016 på 2.000 kr. samt bidrag til offerfonden på 500 kr.

Retsgrundlag

Straffelovens § 235 er sålydende:

”§ 235. Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film el.lign. af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.”

Bestemmelsen blev i sin oprindelige udformning indsat i straffeloven ved lov nr. 252 af 16. juni 1980, hvorefter det blev gjort strafbart erhvervsmæssigt at sælge eller på anden måde udbrede eller med forsæt hertil fremstille eller skaffe sig utugtige fotografier, film eller lignende af børn.

Ved lov nr. 272 af 3. maj 1989 blev bestemmelsens strafferamme hævet fra bøde til bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

Ved lov nr. 1100 af 21. december 1994 blev bestemmelsen tilføjet et stk. 2, hvorved den blotte besiddelse af visse (grovere) former for børnepornografi blev gjort strafbar med bøde.

Ved lov nr. 441 af 31. maj 2000 blev straffelovens § 235, stk. 1, udvidet til ikke alene at omfatte erhvervsmæssig udbredelse af børnepornografi, men også anden udbredelse i en videre kreds. Strafferammen blev samtidig hævet til 2 års fængsel.

Af lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 6.6, fremgår bl.a. (Folketingstidende 1999-00, tillæg A, lovforslag nr. L 281, s. 7805):

”Det forhold, at der er et marked for afsætning af børnepornografi, er med til at understøtte produktionen af sådant materiale og dermed til de seksuelle overgreb mod børn, som begås i forbindelse hermed.

Det er bl.a. sådanne hælerilignende synspunkter, der ligger bag den nugældende bestemmelse i straffelovens § 235, der har til formål at gribe ind over for omsætningen af børnepornografi (efterspørgslen).

Hertil kommer, at det efter omstændighederne kan udgøre en selvstændig krænkelse af barnet, at fotografier, film eller lignende af den pågældende i seksuelle situationer udbredes i en videre og eventuelt ubestemt kreds.” ...

Ved lov nr. 228 af 2. april 2003 blev straffelovens § 235, stk. 1, yderligere udvidet, således at den strafferetlige beskyttelse ikke kun omfattede børn, men alle personer under 18 år. Samtidig blev enhver form for udbredelse omfattet, og ikke alene den erhvervsmæssige udbredelse

eller udbredelse i en videre kreds. Strafferammen for udbredelse ”under skærpende omstændigheder” blev endvidere forhøjet til 6 års fængsel.

Af lovforslagets specielle bemærkninger til bestemmelsen fremgår om udvidelsen til ”alle personer under 18 år” og udtrykket ”udbreder” bl.a. (Folketingstidende 2002-03, tillæg A, lovforslag nr. L 117, s. 2636):

”Det foreslås tillige med henblik på en udvidelse af beskyttelsesområdet indsat en aldersgrænse på 18 år i § 235, stk. 1. Er identiteten og alderen ukendt, vil det være afgørende for strafbarheden, om den pågældende fremtræder som yngre end 18 år i det pornografiske materiale.

Det foreslås endvidere, at ordet ”udbreder” indsættes i stk. 1 som en samlet betegnelse for de handlinger, der er kriminaliseret. Formuleringen omfatter enhver form for udbredelse, herunder eksport, distribution, transmission mv. ...”

Ved lov nr. 319 af 28. april 2009 blev der foretaget en ændring til bestemmelsens stk. 2 om besiddelse af børnepornografi.

Ved lov nr. 633 af 12. juni 2013 blev der foretaget en sproglig modernisering af straffelovens § 235, stk. 1, idet ”utugtige” blev ændret til ”pornografiske”. Samtidig blev der foretaget en nyaffattelse af § 235, stk. 3, om straffrihed for besiddelse af fotografier, film eller lignende af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen. § 235 fik herved sin nugældende ordlyd. Af de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 141 af 6. februar 2013 (Folketingstidende 2012-13, tillæg A, lovforslag nr. L 141, s. 36) fremgår om den forud for lovforslaget gældende ret bl.a.:

”Den strafbare handling efter § 235, stk. 1, er at udbrede det nævnte materiale. Udbredelse omfatter i hvert fald videregivelse af materialet, herunder i en snæver kreds, og det er uden betydning, om der ydes betaling eller ej. Det kan diskuteres, om den blotte forevisning af materialet f.eks. for nogle få venner skal anses for udbredelse. Det må antages, at allerede tilgængeliggørelse i et fildelingsnetværk skal anses som udbredelse i bestemmelsens forstand, uanset om og i givet fald i hvilket omfang materialet er blevet hentet af andre.”

Rigsadvokaten har i meddelelse af 16. april 2018 om seksualforbrydelser udfærdiget retningslinjer, ifølge hvilke pornografisk materiale i sager efter straffelovens § 235 kategoriseres efter grovheden af det fundne materiale. I meddelelsen er anført tre kategorier:

- ”1. Fremstillinger uden seksuel aktivitet (kategori 1):
 - Omfatter fotografier, filmsekvenser og andre visuelle gengivelser af børn, der fremstår som under 18 år, hvor barnet er alene på billedet, og hvor der ikke foregår seksuel aktivitet med andre, herunder billeder med fokusering på kønsdelene, onani og anden egen seksuel berøring, jf. dog nedenfor under kategori 2, sidste punktum.
2. Fremstillinger med seksuel aktivitet (kategori 2):
 - Omfatter fotografier, filmsekvenser og andre visuelle gengivelser af børn, der fremstår som under 18 år, hvor der er to eller flere aktører på billedet, og hvor der er seksuel aktivitet, herunder samleje og anden kønslig omgængelse end samleje, jf. straffelovens §§ 216, stk. 2, 222 eller 225, samt tilfælde, hvor barnet udsættes for berøringer omfattet af straffelovens § 232. Fremstillinger, hvor barnet er alene på billedet, og hvor barnet indfører fingre eller redskaber i egne kønsåbninger (vaginalt/analt), er tillige omfattet.
3. Fremstillinger af særligt grove seksuelle forhold (kategori 3):
 - Omfatter fotografier, filmsekvenser og andre visuelle gengivelser af børn, der fremstår som under 18 år, hvor barnet fremstilles som udsat for voldtægt, tvang, trusler eller lignende, eller hvor barnets liv fremstilles som udsat for fare eller fremstilles som udsat for grov vold eller som udsat for alvorlig skade. Tilfælde, hvor barnet fremstilles som udsat for seksuel omgang med dyr, og tilfælde, hvor den seksuelle aktivitet involverer et barn, der fremstår som mellem 0-3 år, er ligeledes omfattet.”

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens spørgsmål

T er ved landsrettens dom fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1, ved fire gange at have videresendt filen ”F1” (forhold 1, 3, 4 og 8) og ved én gang at have videresendt filen ”F2” (forhold 6). Ifølge dommen videresendte T således over en periode på en måned i fem tilfælde pornografisk videomateriale i lukkede chatgrupper til i hvert fald 35 personer, der for hovedpartens vedkommende må antages at være unge mennesker, der var jævnaldrende med ham selv, ligesom videomaterialet viste seksuel aktivitet mellem andre jævnaldrende unge mennesker.

Hovedspørgsmålene for Højesteret er, om der foreligger materiel atypicitet, således at de forhold, T er fundet skyldig i, ikke er omfattet af straffelovens § 235, stk. 1, om han har haft det

fornødne forsæt til at kunne dømmes efter den nævnte bestemmelse, om straffen på fængsel i 40 dage – i givet fald – er passende, og om straffen bør gøres betinget, eventuelt med krav om samfundstjeneste.

Hertil kommer spørgsmålet om tortgodtgørelse til de to forurettede, F og FF.

Spørgsmålet om materiel atypicitet

De forhold, T er fundet skyldig i, angår videresendelse af videomateriale, der indeholder pornografiske optagelser af personer under 18 år, og forholdene er således klart omfattet af ordlyden af § 235, stk. 1. Sigtet med bestemmelsen er at værne mod, at unge under 18 år misbruges til børnepornografi og at undgå den selvstændige krænkelse, der består i, at det pornografiske materiale udbredes i en videre og eventuelt ubestemt kreds. Ved Ts videresendelse af det nævnte videomateriale er de to forurettede, F og FF, blevet udsat for en selvstændig krænkelse som nævnt, og der foreligger således ikke materiel atypicitet.

Spørgsmålet om forsæt

Højesteret kan ikke efterprøve den konkret foretagne bevisbedømmelse vedrørende skyldsspørgsmålet, jf. retsplejelovens § 933, stk. 2, sammenholdt med § 912, stk. 1, nr. 4, modsætningsvis. Højesteret kan imidlertid tage stilling til, om landsretten har anvendt forsætsbegrebet rigtigt, og om de faktiske omstændigheder, som er lagt til grund af landsretten, herunder vedrørende Ts subjektive forhold, kan begrunde, at der foreligger forsæt, jf. retsplejelovens § 933, stk. 2, sammenholdt med § 912, stk. 1, nr. 3.

Landsretten har, for så vidt angår delingen den 16. september 2015 af videofilen ”F1” (forhold 1), fundet, at T ved delingen indså muligheden for, at de forurettede var under 18 år, og at han forholdt sig accepterende til denne mulighed for det tilfælde, at det faktisk forholdt sig på denne måde, og at han derfor i forhold 1 har haft det fornødne forsæt og har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1. Landsretten har ved denne forsætsvurdering henset til det umodne præg, som karakteriserer videofilmen ”F1”, og de oplysninger, som T (forud for delingen af videoen) modtog og videregav vedrørende aktørerne på denne videofilm. På den anførte baggrund finder Højesteret, at der ikke er grundlag for at anfægte landsrettens forsætsvurdering vedrørende forhold 1.

For så vidt angår delingerne den 5. og den 15. oktober 2015 af videofilerne "F1" og "F2" (forhold 3, 4, 6 og 8) har landsretten fundet, at T ved delingerne i hvert fald må have indset det som overvejende sandsynligt, at de forurettede var under 18 år, og at han derfor i disse forhold har haft det fornødne forsæt og har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1. Landsretten har ved denne forsætsvurdering henvist til, at T, da han delte videofilerne den 5. oktober 2015, var i besiddelse af både "F1" og "F2", ligesom han samme dag blev tilsendt et link til Fs Facebook profil. Landsretten har endvidere henvist til, at når de to videofiler ses i sammenhæng, fremgår det klart, at de forurettede begge var unge mennesker under 18 år, samt til den udveksling af chatbeskeder, der fandt sted mellem T og afsenderen og modtagerne af videofilerne, samt at delingen fandt sted flere gange med ugers mellemrum. På den anførte baggrund finder Højesteret, at der heller ikke er grundlag for at anfægte landsrettens forsætsvurdering vedrørende forhold 3, 4, 6 og 8.

Straffastsættelsen

Sagen omhandler udbredelse af pornografisk videomateriale omfattet af straffelovens § 235, stk. 1, med fremstilling af seksuel aktivitet (kategori 2-materiale, jf. Rigsadvokatens meddelelse af 16. april 2018). Materialet er særdeles krænkende for især F, som udsættes for ydmygende handlinger og i den ene video vises let genkendelig, ligesom hendes fulde navn nævnes. T har bidraget i ikke uvæsentlig grad til materialets videreudbredelse ved over en periode på en måned at have videresendt videoerne til i hvert fald 35 personer. Udgangspunktet er derfor, at han skal idømmes en ikke-ubetydelig fængselsstraf. Det var dog ikke T, der som den første gjorde videoerne tilgængelig for andre på internettet, og han var på gerningstidspunktet under 18 år. Højesteret tiltræder under disse omstændigheder, at straffen er udmålt til fængsel i 40 dage.

Hvad angår spørgsmålet om betinget eller ubetinget straf, har Højesteret i dom af 7. september 2016, gengivet i UfR 2017.29 H, udtalt, at "Sager om besiddelse og udbredelse af børnepornografisk materiale efter straffelovens § 235, stk. 1 og 2, omfatter forhold af meget forskellig karakter og grovhed. Nogle sager vil derfor skulle afgøres med en ubetinget dom, i andre sager kan straffen gøres helt eller delvis betinget med vilkår om samfundstjeneste, og i atter andre sager kan straffen gøres betinget uden vilkår herom. Ved valget mellem de tre sanktionsformer må der tages hensyn til de konkrete omstændigheder, herunder antallet af børnepornografiske fremstillinger, grovheden af det børnepornografiske indhold, og om der

alene er tale om besiddelse eller også om udbredelse, og i givet fald omfanget heraf. Der må endvidere tages hensyn til tiltaltes personlige forhold.”

På den anførte baggrund og under hensyn til Ts særdeles gode personlige forhold, herunder at han ikke tidligere er straffet, hans unge alder på gerningstidspunktet og den tid, der er gået siden da, tiltræder Højesteret, at straffen er gjort betinget med en prøvetid på 1 år fra endelig dom.

Tortgodtgørelse

Højesteret finder, at der ikke er grundlag for at henvise spørgsmålet om tortgodtgørelse efter erstatningsansvarsloven til civilt søgsmål, jf. retsplejelovens § 991, stk. 4, og § 992, stk. 1.

T har ved i fem tilfælde at videresende de to videoer, ”F1” og ”F2”, til i hvert fald 35 personer krænket de to forurettedes ære og person, og de har derfor som udgangspunkt krav på godtgørelse for tort efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1. Der skal ved vurderingen heraf lægges vægt på krænkelsernes grovhed og følger for de forurettede samt tages hensyn til bestemmelsen i dagældende erstatningsansvarslovs § 26, stk. 2, om tortgodtgørelse i tilfælde af seksualforbrydelser.

Krænkelserne har været særligt grove over for F, som udsættes for ydmygende handlinger og i den ene video vises let genkendelig, ligesom hendes fulde navn nævnes. Krænkelserne har endvidere efter det oplyste haft betydelige psykiske skadefølger, ikke kun for hende, men også for FF.

De forurettedes ære og person er dog ikke kun blevet krænket af T, idet sagen indgår i et større sagskompleks, hvori der efter det oplyste er rejst sigtelse mod over 1.000 personer, og hvor det er konstateret, at i hvert fald den ene video, ”F1”, er sendt til over 5.000 personer. Delingerne i de enkelte sager er efter det oplyste sket uafhængigt af hinanden og er foregået over en længere periode. Hver deling har muliggjort nye delinger og har været med til at forlænge krænkelserperioden og dermed de forurettedes frygt for nye delinger; en frygt, som det næppe vil være muligt at eliminere helt på grund af den meget store spredning af de krænkende videoer, som har fundet sted.

Henset til den foreliggende sags omstændigheder, herunder omfanget af de videreudbredelser, som T har stået for, finder Højesteret, at han har bidraget i et sådant omfang til videreudbredelsen, at han skal betale en godtgørelse til de forurettede.

Godtgørelsen må udmåles under hensyntagen til, at der ved den enkelte deling isoleret set næppe er tilført de forurettede en yderligere følelig krænkelse ud over, hvad der følger af den samlede udbredelse i øvrigt, men samtidig må det tages i betragtning, at den enkelte deling har bidraget til, at den samlede udbredelse er blevet så omfattende, som tilfældet er.

En godtgørelse må endvidere fastsættes under hensyntagen til, at andre personer, der måtte blive fundet skyldige i at videresende de samme videoklip, også kan blive pålagt at betale godtgørelse til de forurettede, ligesom der i sådanne fremtidige sager må tages hensyn til de godtgørelser, der allerede måtte være tilkendt de to forurettede.

Da den foreliggende sag efter det oplyste er en af de groveste i det samlede sagskompleks, fastsættes godtgørelsen til F herefter til 10.000 kr., mens godtgørelsen til FF fastsættes til 2.000 kr., begge beløb med renter som påstået.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at T inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse til F skal betale 10.000 kr. og til FF skal betale 2.000 kr., begge beløb med renter fra den 5. februar 2018, jf. erstatningsansvarslovens § 16.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.